

EU-krönikan

Anton Nilsson, ministerråd

Det är någon som ska ha sagt att om man vill se politik på riktigt ska man titta på fiskepolitiken. Efter oktobers förhandlingar om fiskekvoterna i Östersjön för nästa år kan jag lugnt bekräfta att så verkligen är fallet. Kommissionens ursprungliga förslag var att helt stoppa strömmingsfisket i Östersjön och det hade varit ett mycket allvarligt slag mot hela den åländska fiskerinäringen. Förhandlingarna i Luxemburg blev långa och hårda och det krävdes en klassisk nattmangling innan de blev klara, men dessbättre blev resultatet mer rimligt ur åländskt perspektiv.

Ni kan läsa mer om beslutet senare i det här nyhetsbrevet men jag kan redan här konstatera att det var mycket bra att ha en åländsk minister på plats under förhandlingarna. Vi har egentligen alltid möjligheten att delta vid rådsmöten när frågor som gäller åländsk behörighet avhandlas, men det är inte en möjlighet vi tagit allt för ofta tidigare. Nu märkte vi flera fördelar med att faktiskt ha en minister på plats. Dels gör det såklart att det åländska perspektivet lyfts ytterligare i den finska delegationen men det ger också ministern möjligheten att faktiskt se hur besluten fattas och hur förhandlingarna går till. Det gör det i sin tur lättare för ministern att förklara vad beslutet som fattats på EU-nivå faktiskt innebär.

På tal om ministerbesök har vi även varit till den tysktalande delen av Belgien för att skriva under ett samarbetsavtal. Det här är både intressant och roligt. Det visar sig att vi har väldigt mycket gemensamt med Ostbelgien, som autonomin också kallas.

Vi är båda språkminoriteter i den stat vi befinner oss men vi har ett större land som granne som talar vårt språk. Vi har också en betydande självstyrelse och flera gemensamma utmaningar som gränsregioner.

En av dessa är geoblockering. På samma sätt som vi gärna vill kunna titta på svenska tv-sändningar på nätet vill de se på tyska. Nu ska vi se om vi kan arbeta på gemensam front för att hitta en lösning som skulle kunna göra det lättare att få tillgång till websändningar på våra egna språk.

I övrigt har kommissionens arbetsprogram kommit under oktober. I det programmet sätter kommissionen ut sina prioriteringar under det kommande året och berättar vilka nya lagförslag man planerar presentera. Det är ett aningen tunnare dokument än vanligt i år och det beror på att det är EU-val under nästa år och att det kommer att komma en ny kommission i slutet av året. Därför är fokus främst på att bli klara med de förslag som redan finns snarare än att komma med nya. Oavsett finns det ett antal intressanta förslag på gång och just nu går landskapsregeringen igenom dem för att bestämma vad vi ska prioritera under det kommande året. Det kommer sedan presenteras i det som kallas det externpolitiska meddelandet. Det är också det dokumentet som i mångt och mycket styr vårt arbete här i Bryssel.

Spännande tider alltså!

Vykort från Bryssel!

Alexandra Gäddnäs, praktikant

Regninga hälsningar från Bryssel! Vi gick från högsommar till höst över en natt och oktober har överlag varit ganska mörk här i Belgien. Staden skakade för några veckor sedan av ett terrordåd, vilket givetvis har satt en tung känsla över senaste tiden.

I skrivande stund har jag arbetat ganska exakt två månader på Ålandskontoret i Bryssel! Det gör mig delvis lite ledsen, det innebär att snart halva tiden här redan har passerat. Jag stortrivs än så länge, även om det ibland är utmanande att jobba med en så pass bred portfölj. En sak om särskiljer vårt arbete på Ålandskontoret med våra finska kollegors arbete är nämligen att jag och Anton ska kunna bevaka allt som är viktigt för Åland - under tiden våra finska kollegor fokuserar på specifika områden: de behöver ha koll på just miljöfrågor eller just transportfrågor. På vårt kontor ska vi istället ha koll på alla lagförslag som berör åländsk behörighet. Klurigt men oerhört kul!

En av de mest intressanta sakerna jag har noterat dessa månader är hur oerhört snabbt man kan bredda sin språkförmåga. När jag reste ner till Bryssel påstod jag mig enbart hantera svenska och engelska. Jag vågar nog inte påstå att jag helhjärtat hanterar något nytt språk prick här och nu: men jag ser iallafall mig själv stå och prata finska i hissen, danska på minglet, översätta dokument från tyska och vardagshandera franska. Jag lyckas avkoda både det kyrilliska och det grekiska alfabetet och har fått en ny trevlig tilltro till min egen förmåga! Väldigt trevligt, och verkligen en dold fördel med denna praktikplats!

På tal om språk ska vi i veckorna starta upp det som kallas Fikaklubben på finska representationen: vi bjuder in våra kollegor att över en kopp kaffe öva sin svenska. Givetvis blir det Ålandspannkaka på första träffen!

Annars då? När jag inte läser grekiska, lär mig nya juridiska definitioner av diverse eller bakar Ålandspannkaka? Jo, sen senast har jag hunnit utforska staden ordentligt - och ta tåget till Paris! På goda 1 timme och 22 minuter förflyttade jag mig från centrala Bryssel till centrala Paris. Väl i Paris bjöds det på riktigt dåligt väder men också riktigt god mat och en fin utställning av Tove Janssons verk.

I veckan ska jag djupdyka i belgisk matkultur och försöka mig på att servera moules frites, vittvinskokta blåmusslor med pommes. På var och varannan bistro är det ofta rätten belgarna skyltar med, och nu är det dags för mig att försöka återskapa den. Det kan gå hur som helst!

Återkommer med rapport på hur det gick om en månad.

Tills dess: ta hand om er själva och varandra!

Månadens djupdykning: Wind Power Package - vad är det egentligen?

VINDKRAFT | Kommissionens ordförandes, Ursula von der Leyens, linjetal i september målade hon upp de stora målsättningarna för det kommande året. En av sakerna som presenterades där var ett vindkraftspaket. Detta för att stötta ett antal stora vindkraftsprojekt i Europa som enligt kommissionen stött på "unik mix av utmaningar". Dessa utmaningar har även diskuterats på Åland och kan sammanfattas som bland annat:

- stigande råvarupriser och räntor för alla större infrastrukturprojekt
- komplexa processer för nödvändiga tillstånd för projekt
- en obalans och osäkerhet i produktionen av de delar som behövs för att bygga vindkraftverk
- anbudsprocesser som inte är anpassade till industrins verklighet
- snedvriden internationell konkurrens: till exempel utomeuroeiska storföretag som internt hanterar hela produktionskedjan och får stora statliga stöd
- framtida brist på kompetens

Målsättningen inom EU är att innan 2030 mer än fördubbla effekten från unionens vindkraftverk. Det finns många stora projekt som är på gång, som kommissionen hoppas att kan öka takten med hjälp av detta nya paket med direkta åtgärder. Det innehåller bland annat:

- Att EU skapar och hjälper medlemstater att tillhandahålla ett effektivt digitalt system att hantera tillståndsprocesser
- Bättre upplägg på anbudsprocesser
- Tillgängliggöra EU-finansiering via innovationsfonden och garantier för att minska riskerna från EU:s investeringsbank
- Ökat samarbete och skärpt bevakning av internationell konkurrens, och se till att den sker på ett schysst sätt
- Europeiska akademier och fortbildningar för kompetensutveckling inom industrin

Foto: Photo by [William DeHoogh](#) on [Unsplash](#).

Ministerbesök i Eupen: upphovsrätt och gemensam deklARATION

Den tyskspråkiga minoriteten i Belgien, som också kallas Ostbelgien, har en långtgående självstyrelse med ett eget parlament, en reserverad plats i Europaparlamentet, samt representation i den belgiska senaten. Under dagen träffade vi fyra nyckelpersoner i Ostbelgien: ministerpresident Oliver Paasch, talman Charles Servaty, europaparlamentariker Pascal Arimont och ledamot i den belgiska senaten Gregor Freches.

Vice lantråd Harry Jansson skrev under besöket under en samarbetsdeklARATION för gemensamma kraftanstängningar mot geoblockering och för ett fördjupat samarbete för att tackla vardagsproblem som autonomier och språkminoriteter möter.

– Smidig tillgång till kulturutbud på sitt eget modersmål är extremt viktigt. Problematiken med geoblockering är därför ett utmärkt pilotprojekt inför att vi i framtiden gemensamt kommer ha möjlighet att lyfta flera områden där minoritets- och autonomiperspektiv negligeras. Från Ålands sida är det också mycket värdefullt att inspireras av andra autonomiers arbete med att utveckla sitt självstyre, konstaterade Harry Jansson.

Med oss på resan hade vi även LR:s representant i Helsingfors, Johan Ehn. Vi presenterade givetvis Åland - och fick en historisk presentation av Ostbelgien, rundtur i deras parlament och många givande diskussioner med deras nyckelpersoner.

Kommissionens arbetsprogram

KOMMISSIONEN Europeiska kommissionen, som förenklat kan ses som EU:s motsvarighet till en nationell regering, presenterar varje år hur de ska förvandla de politiska prioriteringarna till konkreta förslag. I år presenteras 16 nya initiativ, undertiden man har 154 stycken som tidigare presenterats men ännu ej slutförts. Bland de nya initiativen för 2024 är några extra intressanta för åländsk del: till exempel vindkraftspaketet (som redan presenterats) och vatten-resiliens. Många av initiativen tacklar stora utmaningar: klimatmål för 2040, stopp mot människosmuggling, rymdlagar, hantering av artificiell intelligens och förberedelser för utvidgning av EU.

Här kan du [hitta en sammanfattad variant av programmet](#) - och [här kan du djupdyka i hela!](#)

Resiliens: vad betyder det egentligen?

“Begreppet resiliens har olika betydelser beroende på det sammanhang där det används och förekommer inom olika kontexter så som, individ-, system-, samhälls- och organisationsnivå. Genomgående och oavsett kategori eller nivå så är dock resiliens en beskrivning av, på ett eller annat sätt, förmågan att stå emot och klara av en förändring, samt återhämta sig och vidareutvecklas.”

- Svenska Myndigheten för Samhällsskydd och beredskap (MSB)

Mediasvepet

Rapporter om fiskekvotsförhandlingarna

FISKE Nya Åland rapporterade bland annat den 23 oktober om läget inför förhandlingarna: [Karlström: "Totalstopp skulle vara en total katastrof"](#).

Ålandstidningen [rapporterade den 25 oktober om "Minskad kvot bättre än förbud"](#) efter mötet ägt rum.

Även Ålands radio [sammanfattar mötet här!](#)

Samarbetet med den tyskspråkiga gemenskapen uppmärksammades

INTERNATIONELLA RELATIONER

Ålandstidningen rapporterade den 15 oktober om Ålands landskapsregerings nya samarbetsavtal med den belgiska regionen Tyskspråkiga gemenskapen i Belgien, eller Ostbelgien som det också kallas i mindre officiella sammanhang. [Du kan läsa Ålandstidningens artikel här](#), men får även chansen att läsa om besöket här i nyhetsbrevet.

Kvotförhandlingar i Luxemburg: Strömmingsfisket räddat

FISKE Inför ministerrådsmötet i Luxemburg, där alla ministrar i EU med fiskefrågor på sitt bord samlades i slutet på oktober, var det en stor oro hos många fiskare i Östersjön. Kommissionen hade nämligen föreslagit ett totalstopp på fiske av strömming och lax.

Från åländskt håll anslöt näringsminister Fredrik Karlström till den finska förhandlingsdelegationen. Tillsammans med Sari Essayah, Finlands jord- och skogsbruksminister, förde han fram standpunkten att förslaget inte var konsekvent med den tidigare tolkningen av de vetenskapliga råden, samt att förslaget inte tog den sociala och ekonomiska hållbarheten tillräckligt i beaktande. Övriga medlemsstater slöt upp bakom Östersjöländernas linje och strömmingsfiske beslutades att få fortsätta, men med lägre kvoter än tidigare. En annan fråga på agendan var laxfiske. Där behöver vi vänta på ytterligare forskningsunderlag innan frågan är hela avgjord. Men vi hoppas att de åtgärder Sverige och Finland vidtar för att skydda laxen är tillräckliga för att kunna tillåta ett fortsatt fiske runt Åland!

Spännande valvaka med lagtings-tippning

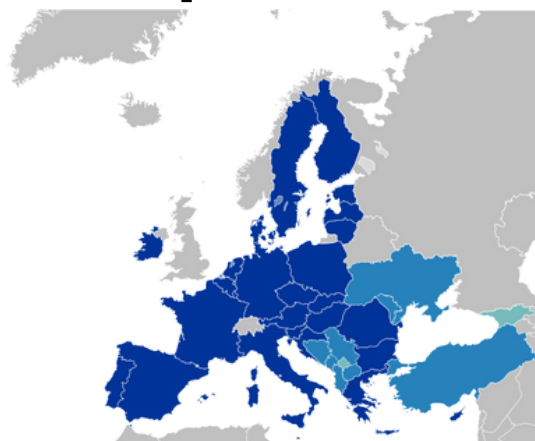
VAL Här i Bryssel har givetvis det åländska lagtings- och kommunalvalet varit högt på agendan. Vi arrangerade förtidsröstning på finska ambassaden för första gången. Det var ett intressant pilotprojekt och samarbetet med våra finska kollegor på utrikesministeriet fungerade fantastiskt bra!

När valdagen närmade sig bjöd vi in en god samling ålänningar och Ålandsvänner för valvaka, bastu och tippningar på valresultatet. Ett avancerat upplägg som krävde en fullständig lista på lagtingsledamöter, en lista på hur mandatet fördelades mellan partierna, en regeringssammansättning sett till partier - men också en lista på fullständig regering med exakta ministerposter. I skrivande stund har vi enbart kunnat rätta 50% av gissningarna, och det är fortfarande oerhört spännande att se vem som hade mest verklighetstroga spaningar. I en tight topp tre hittar vi Julia Lindholm på första platsen, tidigare specialsakkunnig här nere i Bryssel!

Månadens snackis: utökning och kandidatländer & poddtips!

Den senaste tiden har frågan om unionens utvidgning varit på många läppar. Det är en fråga som egentligen har legat lite på is de senaste åren, men i och med kriget i Ukraina dök även utvidgningsfrågan aktivt upp på agendan. För att bli en del av EU måste landet först uppfylla en rad kriterier, som kallas Köpenhamnskriterierna. De innebär: "en stabil demokrati, följa rättsstatsprincipen, ha en fungerande marknadsekonomi, införa alla EU-regler och vara berett att införa euron". Först när landet bedöms uppfylla dessa krav kan de reella diskussionerna om anslutning inledas. Kandidatlandet behöver anpassa stora mängder nationell lag till EU-lag, och processen tar ofta länge. Slutligen krävs också ett enhälligt beslut av alla medlemsländers statschefer. Det är viktigt för EU att kunna staka ut en väg för Ukraina att bli medlemmar, samtidigt som det också är viktigt att Ukraina genomför de reformer som krävs för att kunna bli medlem.

Mörkblå: EU-länder
Ljusblå: Kandidatländer
Turkos: Potentiella kandidatländer

Nuvarande kandidatländer:
Albanien,
Bosnien och Hercegovina,
Moldavien, Montenegro,
Nordmakedonien,
Serbien, Turkiet, Ukraina.

Potentiella kandidatländer:
Kosovo och Georgien.

Poddtips: för en mer detaljerad redogörelse över varför utvidgning är komplext, och aktuellt, [kolla in Svenska institutet för europapolitiska studiers podcast, avsnitt 63](#) avhandlar "På väg mot en utvidgad union".

Oktober i bilder

Ambassadör Markku Keinänen och vice lantråd Harry Jansson passade på att ha en avstämning när vice lantrådet var i Bryssel.

När Harry och Johan lämnade Åland fick man skrapa rutorna, i Bryssel bjöds det på 25 grader och sol.

Valvake-pyslet "build your own regeringspizza" blev en stor succé bland deltagarna.

Missa inte: praktikplatserna för 2025 är utlysta - och ni hittar all info på vår uppdaterade hemsida

Förra månaden presenterade vi ett uppdaterat nyhetsbrev - nu presenterar vi en uppdaterad hemsida! Ni hittar numera en översikt över kontorets verksamhet på Ålands landskapsregerings hemsida, under rubriken "Åland i Bryssel". Är det något ni tycker saknas på hemsidan? Hör av er till Alexandra, så kikar vi på det.

Praktikplatserna på Ålandskontoret 2025 är även utlysta. En praktikplats finns under vårterminen och en under höstterminen. Bägge har sista ansökningsdag den 15 november. Här kan du läsa mer om praktikplatsen och här kan du ansöka. Ifall du har några frågor om hur praktiken fungerar i praktiken, hör av dig till Alexandra!

Kommande i Bryssel och på Ålandskontoret: ett axplock av stort och smått

- Körkortsdirektivet fortsätter behandlas i rådets arbetsgrupp
- Naturåterställningslagen behandlas just nu i trepartförhandlingarna
- Välkomna bland annat finansminister Höglund till Bryssel
- Sälfrågan, som länge har varit en viktig fråga för Åland, kommer diskuteras på ett seminarium
- Arrangera Fikaklubben, ett sammanhang för våra finska kollegor att öva svenskan
- Frågan om regioners resiliens behandlas på ett seminarium
- Fira Tyskspråkiga gemenskapens 50 års jubileum för sin autonomi
- Anton har Ålandsvecka och träffar kollegor på landskapsregeringen och från olika åländska organisationer. Vi ordnar också ett seminarium om Ålands folkrättsliga status med den tyske professorn Rainer Hofmann.

Mejlet skickas av Ålands landskapsregerings representant i Bryssel. Nyhetsbrevet skrivs och redigeras av Alexandra Gäddnäs. Tanken är att mejlet ska sammanlänka ålänningar med EU-frågor på agendan. Hör av er om ni har frågor eller specifika EU-ärenden ni vill att vi bevakar.

[Tidigare nyhetsbrev hittar du här!](#)

Ni når oss via:

anton.nilsson@gov.fi & alexandra.gaddnas@gov.fi

Facebook: [Ålands landskapsregering i EU](#)